

Grzegorz Dąbkowski

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Warszawa

Miejski słownik slangu i mowy potocznej

Tradycyjne słowniki kojarzą się z systematycznymi pracami prowadzonymi przez kompetentnych leksykografów w celu zebrania i opracowania materiału językowego. Internet stworzył możliwość spontanicznego tworzenia, uzupełniania i poprawiania słowników (Dąbkowski 2003). Jednym z nich jest *Miejski słownik slangu i mowy potocznej*¹, który powstaje od 2006 roku. W czerwcu 2014 roku liczył on 18360 definicji². Autorzy strony dają czytelnikom możliwość samodzielnego wprowadzania haseł i definiowania ich. Zachęcają we wstępie: „Tylko z Waszą pomocą strona ta może stać się centrum polskiej mowy potocznej, a pod względem liczby słów konkurować z książkowymi słownikami”.

Źródła haseł

Hasłami słownika są głównie – zgodnie z nazwą i z informacją zamieszczoną we wstępie – jednostki leksykalne pochodzące ze slangu (młodzieżowego) i z mowy potocznej. Należą do nich neologizmy słotwórcze (np. *kasiora* ‘pieniądze’), frazeologiczne (np. *garbisz mi ucho* ‘mówisz głupstwa’) i semantyczne (np. *suchar* ‘zenujący żart’).

Oprócz neologizmów słownik zawiera wiele wyrazów i frazeologizmów potocznych, notowanych już w słownikach tradycyjnych, np. *flota* ‘pieniądze’, *farmazon* definiowany jako ‘kłamstwo’ lub ‘bzdura’, *fajrant* ‘koniec pracy’, *afro* ‘fryzura z bardzo pokręconych włosów’, *malinka* ‘czerwony ślad powstający na skutek długotrwałego ssania skóry (pocałunku)’, *wacha* ‘inaczej paliwo’, *tapeta* ‘bardzo mocny makijaż całkowicie zakrywający twarz’, *pantoflarz* ‘facet lub mąż wykonujący każde polecenie lub zachciankę kobiety’, *daj se siana* ‘daj sobie spokój’, *hajtnąć się* ‘wziąć ślub’. Jest wśród nich bardzo wiele wulgaryzmów.

Duża grupa haseł pochodzi z gwary więziennej, np. *dziesiona* ‘słowo pochodzi od numeru 210 artykułu starego kodeksu karnego i oznacza kradzież z pobiciem’, *sanki* ‘wyraz pochodzący od słowa *sankcje* oznacza areszt tymczasowy’, *szlugi* ‘papierosy’, *dołek* ‘zatrzymanie przez policję na 24h lub 48h [*na dołku*, czyli w areszcie znajdującym się na ogół w podziemiach komisariatu policji]’, *hawira* ‘może być określeniem mieszkania, jednak częściej wyraz ten jest używany w znaczeniu ‘dom’.

Wiele haseł pochodzi z polszczyzny książkowej, np. *abstynent* ‘ktoś stroniący od alkoholu - nie pijący’, *basta* ‘koniec, zakończenie, stop’, *besztać* ‘słownie obrażać kogoś’, *a kysz* ‘idź stąd’, *vice versa* ‘inaczej: "nawzajem", wyrażenie to może być używane w pozytywnym znaczeniu, ale najczęściej jest odpowiedzią na coś

¹ <http://www.miejski.pl/>

² W Internecie znaleźć można podobne portale: www.slangu.pl, www.slang.naszjezyk.pl, *Słownik polskiego slangu* (www.uni.w.gda.pl/slang) dr. Macieja Widawskiego.

niemilego³, *vide cui fide* ‘patrz komu ufasz’⁴, *faux pas // fopa* ‘z fr. *faux pas*, czyli nietakt, zrobienie czegoś niestosownego’.

Anglicyzmy

Hasłami słownika są często anglicyzmy, np. *props* ‘szacunek, poważanie, respekt’, pochodzi od angielskiego wyrażenia "proper respect"; *laid back* ‘synonim słowa *chillout*; totalny relaks, wyluzowanie itp.’; *no way!* ‘no way – z ang. niemożliwe’, *respect* ‘szacunek’, *chill out // chillout* ‘totalne wyluzowanie, zrelaksowanie, brak jakichkolwiek problemów, bądź olewanie ich. Spolszczone - *czilalt*’.

Hasłami słownika jest wiele akronimów (niektóre występują w języku ogólnym, np. *AWF* ‘Akademia Wychowania Fizycznego’). Są to w większości skróty angielskie, np. *Btw* ‘by the way’, *LMAO* ‘tłumaczenie: *Laughing My Ass Off*; polskie tłumaczenie: *Śmiać się do rozpuku*’, *OMG* ‘(ang.) *Oh my God* oznaczające *O mój Boże*. Skrót wyrażający zdziwienie i zaskoczenie’, *Gz* ‘skrót od ang. *Congratulations* czyli gratulacje’, *Cya* ‘skrót od *See ya* (do zobaczenia). Używany na czatach, grach online i komunikatorach’. W słowniku występują też akronimy polskie: *ZNCS* ‘zielono-niebiesko-czerwone serce (oznacza walkę z samym sobą i odnalezienie sensu życia) (dążenie do upragnionego celu)’, *Z/W* ‘skrót od "zaraz wracam", używany najczęściej w komunikatorze, czatach lub na ircu’; *KMWTW* ‘skrót od *Kto Ma Wiedzieć Ten Wie*, zwrot używany najczęściej przez kibiców, oznaczający, że jeżeli czegoś nie wiesz, to nie powinieneś tego wiedzieć’.

Jako hasła występują też zapisy typu rebusowego: *W8* ‘wait = poczekaj’, *4fun* ‘for fun = dla zabawy’, *4U* ‘for you’, *#ysz* ‘haszysz’, *100lica* ‘stolica’, *3maj się* ‘trzymaj się’, *4ever* ‘forever = ang. na zawsze’, *3 psy* ‘chipsy’, *3mia100*, *3city* ‘Trójmiasto’.

Wiele hasel to emotikony⁵: *d(-_-)b* ‘Emotikona oznaczająca słuchanie muzyki’; *(.Y.)* ‘kobiece piersi’, *O_O* ‘emotikon oznaczający wielkie zdziwienie, szok’.

W słowniku spotkać też można terminy muzyczne, np. *czynele* ‘talerze perkusyjne’, *bit* ‘podkład do utworu hip-hopowego’, nazwiska i pseudonimy wykonawców, nazwy zespołów muzycznych: *Rubik*, *K.A.S.T.A.* ‘zespół hiphopowy’.

Ranking hasel

Na głównej stronie słownika został umieszczony ranking hasel „najlepiej ocenianych”⁶ przez internautów, np. *żal.pl* ‘Gdy coś jest żalodne i brak ci słów’; ilustracja: – „Lubię mezo. - Żal.pl” (5027), *ZNCS* (1984), *kasióra* ‘pieniądze’ (1720), *3K* ‘to określenie randki – Kino Kolacja Kopulacja (1486), *LOL* ‘(Laughing out loud) - Śmiejąc się głośno’ (1380) *ADIDAS* ‘skrót od ang. All Day I Dream About Sex, czyli

³ W cytatach z *Miejskiego słownika slangu i mowy potocznej* zachowana została oryginalna pisownia.

⁴ W *Wikisłowniku* w hasle *vide cui fidas* zamieszczono uwagę: „zwrot stosowany współcześnie do tatuowania w subkulturze więziennej, nie występuje w tekstach klasycznych”, http://pl.wiktionary.org/wiki/vide_cui_fidas.

⁵ W słowniku używane są formy: *emotikon* i *emotikona* (rzadziej *emotikonka* i *emotka*).

⁶ Na głównej stronie słownika umieszczonych jest zawsze kilka hasel „ostatnio dodanych”, „najlepiej ocenianych”, a także „ciekawe definicje” i „statystyka” oraz link do filmu z wykładu prof. Jana Miodka pt. *Polszczyzna najmłodszych pokoleń*.

Cały dzień myślę o sexie’ (1369), *JLB* ‘Jedność Lojalność Braterstwo’ (1191), *k...a* (łącznie 1246), *foch*⁷ ‘jest to pospolite obrażanie się’ (834). Spośród zamieszczonych w słowniku haseł około 200 otrzymało ponad 100 ocen pozytywnych (łącznie ponad 52000 ocen pozytywnych).

Pola tematyczne

Analiza pól tematycznych słownika wykazuje jego antropocentryczny charakter.

Jednostki leksykalne z pola „chłopiec/mężczyzna” w większości są wartościowane negatywnie, np. *frajer* ‘osoba naiwna, ktoś, komu można wmówić cokolwiek’, *banan* ‘człowiek bogaty, a raczej mający bardzo bogatych rodziców, bez limitu kasy na melanż [imprezę]’, *leszcz* ‘inaczej frajer, cienias, maminsynek, osoba kiepska w jakiejś dziedzinie’.

Nieliczne są wartościowane pozytywnie, np. *ziom* ‘kumpel, kolega’, *ziomal* ‘nasz kumpel \ spoko koleś’, *ziomek*, *dude*⁸ ‘ziomek, kolega, stary’, *krejzol* ‘osoba, która jest zakręcona pozytywnie, cała crazy’, *kot* ‘osoba odważna, szalona, niekiedy iponująca innym’ (ale też *kot* ‘nowicjusz, osoba z pierwszej klasy...’).

Hasła z pola „dziewczyna / kobieta” odnoszą się przede wszystkim do dziewczyny (rzadziej do kobiety) atrakcyjnej fizycznie: *maniura* ‘bardzo atrakcyjna dziewczyna’, *maniurka* ‘dziewczyna, panienka’⁹ (przykład użycia: „Koncert hip-hopowy, wstęp: 5 zł ziomki, 3 zł maniurki”), *laska* ‘ładna i pociągająca dziewczyna (oczywiście ocena, kto jest laską, a kto nie, są bardzo subiektywne ;)’), *gyal*¹⁰ ‘kobieta, piękna kobieta’, *szmula* ‘atrakcyjna dziewczyna, laska’, *niunia* ‘fajna dziewczyna’.

Niektóre hasła dotyczą dziewczyn brzydkich: *paszczur* ‘dziewczyna, która jest okrutnie brzydka’ (używane też w odniesieniu do mężczyzn), *bazyl* ‘bardzo brzydka dziewczyna’, *raszpla* ‘dziewczyna co to, delikatnie mówiąc, piękna nie jest. Brzydal, bazyl’, *pasztet* ‘określenie osoby brzydkiej, zwykle dziewczyny’, *maciora* ‘obraźliwie gruba, nieatrakcyjna kobieta od: zoologicznego terminu oznaczającego dorosłą samicę świni domowej i dzikiej (locha)’.

Wiele haseł dotyczy seksu. Należy podkreślić, że o seksie pisze się w słowniku wyłącznie z męskiego punktu widzenia.

Bardzo liczne hasła odnoszą się do defekacji.

Obficie występują nazwy narkotyków, np. *sensimilla*, *skun*, *ziolo* (*zielsko*), *ganja* (*gandzia*), *baka*, *temat*, *towar* ‘marihuana’, *gibon* ‘inaczej joint, skręt, blant, marihuana zawinięta w bibułkę’, *szuwaks* ‘słowo pochodzi od niemieckiego *Schuh Wax* oznaczającego pastę do butów i w slangu oznacza amfetaminę’.

⁷ W *Uniwersalnym słowniku języka polskiego* pod red. Stanisława Dubisza, t. 1, Warszawa 2003, s. 924, rzeczownik *fochy* opatrzony jest informacją gramatyczną „blp [bez liczby pojedynczej]”.

⁸ Według *Słownika slangu* Zbigniewa Parzycha *dude* ‘facet, gość, kolega (znaczenie pozytywne)’, cytuję za: <http://ling.pl/sownik/angielsko-polski/dude>.

⁹ Por. wyjaśnienia Macieja Czeszewskiego w Poradni Językowej PWN, <http://sjp.pwn.pl/poradnia/szukaj/maniurka.html>.

¹⁰ Wyraz ten pochodzi ze słownictwa rastafarian, por. http://pl.wikipedia.org/wiki/S%C5%82ownik_Rastafari.

Wiele hasel jest związanych z alkoholem. Są to nazwy imprez: *melanz*, *biba* ‘impreza (w szczególności alkoholowa)’, nazwy alkoholi: *mamrot* ‘tanie wino’ (nawiązanie do serialu telewizyjnego *Ranczo*), *pryta* ‘tanie winko’.

Kilka hasel dotyczy papierosów: *pojara* ‘pojara to końcówka papierosa, prawie całkiem wypalony papieros. Może być np. "królewska", co oznacza, że dopalona prawie pod sam filtr’, *rama* ‘inaczej dla paczki papierosów’.

W przykładach użyć często występują konteksty szkolne, ale w polu tematycznym „szkoła” znalazło się niewiele hasel, np. *gimbus* ‘gimnazjalista (pogardliwie)’, *S.Z.K.O.Ł.A.* ‘Specjalistyczny Zakład Karno-Opiekuńczy Łączący Analfabetów’, *nygus* ‘określenie na lenia’, *kujon*.

Sporadycznie występują hasła związane z polityką, np. *moher* ‘najczęściej starsza kobieta, słuchająca Radia Maryja i równie często nosząca moherowy beret [...]’, *pisior* ‘zwolennik partii Prawo i Sprawiedliwość’, *strzelić bronka* ‘popęlnić gafę, popęlnić błąd, powiedzieć coś głupiego, nieprzemyślanego (definicja powstała spontanicznie na podstawie licznych gaf popełnianych przez Bronisława Komorowskiego w czasie kampanii prezydenckiej 2010 r.)’.

Zwroty grzecznościowe

Hasła zawierające zwroty grzecznościowe nie są liczne: *Hej, skąd klikasz?* ‘spotykane na początku konwersacji w gadu-gadu lub innym komunikatorze’, *ema* ‘to samo co siema’, *siema* ‘po prostu cześć’, *elo elo 320* ‘najpierw było *elo elo 310*, a oznaczało to po prostu *elo elo elo*, gdyż *310* to w języku "Pokemońskim" oznacza Elo. 3 -> e, 1 -> l, 0 -> o. A *320* jest dlatego, że bardziej się rymuje’.

Budowa artykułu hasłowego

Każdy artykuł hasłowy słownika jest zbudowany według schematu:

- wyraz hasłowy (lub związek wyrazowy),
- liczba „polubień” w google+1 i na Facebooku,
- numerowane definicje, przykłady użycia i oceny dla każdego znaczenia osobno,
- tagi,
- powiązane słowa,
- data dodania,
- przycisk „Zgłoś do usunięcia”,
- ewentualnie „Autor”.

Definicje

W słowniku są używane definicje różnego typu.

Część z nich ma charakter realnoznaczeniowy, np. *hardcore* ‘ekstremum w jakiejś dziedzinie’, *maciek* ‘duży brzuch powstały od piwa’, *mamrot* ‘tanie wino’, *faza* ‘faza, czyli stan upojenia alkoholowego’, *paker* ‘osobnik o nieprzeciętnych rozmiarach masy mięśniowej, będących wynikiem nadludzkiego wysiłku połączonego z nadmiernym stosowaniem substancji anabolicznych plus substytutów diety’.

Częste są definicje synonimiczne. W niektórych element definiujący należy do języka ogólnego, np. *hasiok* ‘śmietnik (czasem)’, *no baa* ‘no pewnie’, *nygus* ‘określenie na lenia’, *ośka* ‘inaczej osiedle’; w wielu definicjach wyrazem

definiującym jest element potoczny lub slangowy, np. *splif* ‘inaczej skręt’, *siema* ‘po prostu *cześć*’, *ema* ‘to samo co *siema*’.

W niektórych hasłach można spotkać połączenie definicji synonimicznej z realnoznaczeniową, np. *feta* ‘inaczej amfetamina – silnie działający narkotyk’, *leszcz* ‘inaczej frajer, cienias, maminsynek. Osoba kiepska w jakiejś dziedzinie’.

Zdarzają się definicje zakresowe, np. *GG* ‘good game w grach’, *fail* ‘jest to słowo, którego używamy, gdy chcemy powiedzieć, że coś jest nieudane. Zwrot używany głównie w grach internetowych’.

Sporadycznie występują definicje strukturalnoznaczeniowe: *rowokop* ‘jak sama nazwa wskazuje, człowiek kopiący rowy’.

Zdarzają się też definicje o charakterze gramatycznym lub pseudogramatycznym, np. *prze* ‘przedrostek do różnych rzeczowników i niektórych przymiotników dający im "mocniejsze" znaczenie. np., *przeagent*, *przezajebiscie*, *przedebil*, *przejazda* itp.’, *wytegować* ‘słówko posiłkowe, gdy zabraknie ci słów’, *wziąć* ‘oprócz znaczenia ogólnopolskiego także jako czasownik posiłkowy występujący przed każdym innym czasownikiem dokonany w każdej formie’ * I wziął poszedł do niej. * Wezmę zrobię to jutro. * Wzięła obejrzała stronkę [...], *zczać* ‘zrozumieć. Forma dokonana "obczaić”.’ W niektórych definicjach używane są elementy języka naukowego, często niezgodnie ze znaczeniem, np. „potoczny kolokwializm”, „hiperbolizacja”, „parafraza” (*boru* ‘parafraza wyrazu Boże’).

W wielu wypadkach definicje zostały pominięte, ponieważ znaczenie wyrazów hasłowych jest powszechnie znane; autorom haseł najwyraźniej chodziło raczej o wyrażenie swojego stosunku do ich desygnatów niż o wyjaśnianie ich znaczenia. Jako przykład może tu posłużyć hasło „kujon”, w którym zawarty został obszerny dowcipny obraz zbyt pilnego ucznia¹¹ (por. też hasła *biker*, *blogers*).

¹¹ „Kujon, czyli uczeń który jest bardzo dobry ze wszystkich przedmiotów. Rodzice kujonów każą im się uczyć praktycznie cały dzień, bo muszą mieć 5 i 6 na koniec roku, gdy się zdarzy, że kujon dostanie z kartkówki 4, przychodzi do domu, ale mamie mówi, że dostał z kartkówki 5. Później na wywiadówce mama dowiaduje się o wszystkim, przychodzi do domu, bije pasem swojego syna (zazwyczaj jedynaka, bo zazwyczaj kujony nie mają rodzeństwa) i dostaje karę na telewizję, pewnie zastanawiacie się dlaczego nie na komputer? Odpowiedź jest bardzo prosta. Ponieważ kujony nie mają czasu na granie w gry, bo muszą się uczyć. Mogą grać tylko max. 2 godziny, ale tylko w weekend i oczywiście pytają o zgodę, zanim siądą przed komputerem. Kujony praktycznie nie mają swojego życia, muszą dokładnie mówić rodzicom, do jakiego kolegi idą i mogą iść tylko na max. 2 godziny. Koniecznie muszą wrócić przed 19 do domu w lecie, a przed 16 w zimie. Kujony zazwyczaj chodzą w spodniach, które są na kujona za małe, mają wysoko podciągnięte, bo zazwyczaj kujony nie kupują sobie sami ubrań tylko wszystko za nich robią rodzice. Również dotyczy to bluz, sweterków i tiszertów. Kujony zazwyczaj chodzą spać przed 21. Oczywiście w obciachowej piżamce. No i najważniejsze na koniec! Kujony wprost uwielbiają się podlizywać nauczycielom. Robią to praktycznie na każdej lekcji.

Zwykle kujon jest ciapowaty, tzn. nic nie umie dobrze zrobić, w szkole jest z przedmiotów dobry, ale kompletnie nie umie się odnaleźć w życiu codziennym. Kujony są zazwyczaj słabe i nie umieją się bić. Rzadko chodzą do fryzjera, ponieważ nauka jest dla nich najważniejsza. Dla kujonów nie jest ważne jak wyglądają. Jest im to obojętne, nie mają żadnego stylu bo ubrania kupują im rodzice, bo boją się wypuścić kujona do sklepu z ubraniami [...]”.

Zamiast definicji słownikowych można spotkać czasem surrealistyczne opowiadania, np. *zbetoniony ryj* ‘stan umysłu w trakcie szczytowania alkoholowego podczas libacji, który objawia się znieczuleniem i zwisem w rejonach mordy. Pierwszymi objawami są zapadnięte oczodoły i ogólna zapuchnięta-mongolowacizna. W najwyższych stadiach betonu, ciężko odróżnić głowę od płyty chodnikowej, znane są przypadki całkowitego zlania ze ścianą’.

Niektóre hasła zostały opatrzone pozorną żartobliwą definicją, np. *ortografia* ‘słowo, które jest obce polskiej młodzieży’.

Regionalizmy

W niektórych hasłach zaznaczono ich zasięg regionalny, np. *ancug* ‘po śląsku garnitur’, *cigarety* ‘cigarety lub cygarety = papierosy (wyraz pochodzi z gwary śląskiej)’; *bana* ‘oznacza pociąg - środek komunikacji międzymiejskiej w Poznaniu’; *krańcówka* ‘pętla autobusowa lub tramwajowa, określenie używane na terenie miasta Łodzi’; *ciapki* ‘na lubelszczyźnie i podkarpaciu kapcie’; *angielka* ‘długa bułka pszenna wielkości małego chleba. W innych regionach znana jako *bułka wrocławska* lub *weka*. Regionalizm występujący w Łodzi i okolicach’, *alpaga* ‘tanie wino [...] Określenie warszawskie, na niektórych obszarach w ogóle nie znane [...]’.

Kwalifikowanie chronologiczne hasel

Nieliczne hasła są kwalifikowane chronologicznie, np. *daj wapno na druty* ‘zwrot oznaczający prośbę o poproszenie do telefonu rodzica, dziadka czy opiekuna (kogoś, kogo można określić mianem 'wapniak'). Zwrot ‘stary jak świat’, podobnie jak określenie ‘wapniak’ - obydwa przeżywały swój rozkwit w latach 50-tych i 60-tych XX wieku. W latach 80-tych i 90-tych w zaniku. Obecnie przeżywa renesans - prawdopodobnie na skutek zdziecinnienia jekiejś osoby pamiętającej czasy popularności tych zwrotów’, *becel* ‘hajs inaczej zwrot z wawy już przestarzały trochę’, *beemka* ‘nieużywane już słowo, określające samochód marki BMW’.

Kwalifikowanie ekspresywne hasel

Hasła rzadko są kwalifikowane ekspresywnie – autorzy raczej stwierdzają stan rzeczy, nie zastanawiają się nad relacją nadawca komunikatu – przedmiot komunikatu, np. *gimbus* ‘gimnazjalista (pogardliwie)’, *gówniarz* ‘szczył, smarkacz, dzieciak, obraźliwie o osobie małoletniej’, *siksa* ‘pogardliwie - gówniara, małolata. Młoda, niezachowująca się poważnie dziewczyna’, *lambadziara* ‘bardzo obraźliwe słowo odnoszące się do kobiet [...]’.

Etymologia

Bardzo rzadko podawana jest etymologia, np. *elo* ‘inaczej *cześć* lub *siema*. Używany w środowisku młodzieżowym. Pochodzi od angielskiego słowa "hello" :)', *Rip* ‘R.I.P. – "Rest in Peace" – z ang. "spoczywający w Pokoju" – napis stosowany na amerykańskich nagrobkach. W Polsce używane w zamian Ś.P.’¹² Czasem etymologia jest błędna: „Pozer jak wynika z nazwy próbuje stwarzać pozory”.

¹² Tradycyjnie skrótowiec ten był wywodzony z łaciny, por. „R.I.P. a. RIP <łac. requiescat in pace > «niech spoczywa w spokoju» Skrót pisany z kropkami, rzadziej bez kropek,

Wymowa

Rzadko podawana jest wymowa wyrazów obcojęzycznych, por. *C-walk* ‘(wymowa: si łok) taniec hiphopowy’, *KK* ‘inna forma od: "ok, ok"; szybsza i wygodniejsza [czyt. kej,kej]’, *joint* ‘papieros z marihuaną (wymowa: džoint)’.

Normatywizm

W nielicznych hasłach można zauważyć tendencje normatywne, np. *chrosta* ‘Inaczej krosta; słowa używają tępi ludzie, którzy nie znają poprawnej polszczyzny’, *kondon* ‘upośledzona w pisowni wersja słowa *kondom*’.

Wieloznaczność

Niewiele jest haseł wieloznacznych, np. *bro* ‘brother = brat, ziomal, przyjaciel’ – *bro* ‘piwo’; *ADIDAS* ‘skrót od ang. All Day I Dream About Sex, czyli Cały dzień myślę o sexie’ – *ADIDAS* ‘określenie butów sportowych. Zapożyczone od znanego i renomowanego producenta odzieży sportowej - firmy Adidas’, *ADIDAS* ‘słowo stosowane jako zamiennik nazwy choroby AIDS’. Częściej hasła zawierają kilka części numerowanych ze względu na różną stylizację definicji, np. „1. *sprzedawczyk* ‘ktoś, kto kapuje, donosi ,wsypuje’ [...] 2. *sprzedawczyk* ‘ktoś, kto donosi na swoich znajomych’.

Dowcip językowy

W wielu hasłach można znaleźć elementy dowcipu językowego.

Niektóre wyrazy skojarzono z innymi na podstawie podobieństwa fonetycznego, np. *lipton* ‘lipa, kicha, nieciekawa sytuacja’, *zenua* ‘żenada’.

Czasem dowcip jest bardziej wyrafinowany. W neologizmie *beerceps* ‘inaczej mięsień piwny (brzusio)’, nawiązującym do wyrazu *biceps* ‘mięsień dwugłowy ramienia’, zamieniono łacińską cząstkę *bi* ‘dwa razy’ na angielski wyraz *beer* ‘piwo’. Hasło *że que* ‘oznacza po prostu "że co?"’ śmieszy przez zestawienie polskiego wyrazu *że* z francuskim *que*. W hasle *żq* ‘ziom – nowa wersja:’ autorzy dostrzegli częste ostatnio zjawisko mylenia w wymowie końcówek *-q* i *-om* (np. „ludzią” zamiast „ludziom”).

W nazwie *kraniczanka* ‘woda z kranu, kranówka’ wykorzystano skojarzenie ze zbliżoną fonetycznie nazwą wody mineralnej *Krynica*.

W wyniku przestawienia w kolejnych wyrazach pierwszych i trzecich głosek uzyskano pseudofrazeologizm *ramy dadę* ‘Przekształcone powiedzenie "Damy radę", oznaczające dokładnie to samo. Uda nam się, powiedzie nam się’.

Neologizm słowotwórczy utworzony od rzeczownika *brama* – *bramin* ‘menel pijący alkohol w bramie’ nawiązuje do nazwy członka uprzywilejowanej kasty kapłańskiej w Indiach.

W hasle „1410” ‘1 kg cukru, 4 litry wody, 10 dkg drożdży. Grunwald, a jak trzeba przepis na bimberk’ zapis roku bitwy pod Grunwaldem wykorzystano jako kryptonim proporcji składników bimbru.

Nieporadność i niejednorodność redakcyjna

Słownik jest tworzony przez leksykografów-amatorów, w związku z czym nie wszystkie hasła są zgodne z normami obowiązującymi w słownikach profesjonalnych, np. *trzymaj szczękę na zawiasie* ‘Ogarnąć się, uspokoić’; *glina* ‘W wolnym tłumaczeniu to słowa oznacza policję’...; *zbereźnica* ‘osoba zboczona, w tym wypadku dziewczyna’.

Zdarza się, że w danym hasle w cytacie występuje nie wyraz hasłowy, lecz wyraz pokrewny słowotwórczo, por. hasło *cymes* – w cytatach *cymesik* i *cymesowo*, hasło *lans* – w cytacie *lansiarSKI*, hasło *Atari* – w cytacie *atarynka*.

Brak ujednolicenia redakcyjnego spowodował, że nie scalono haseł *gira* i *giry*, że w hasle *waha* ‘inaczej benzyna i inne paliwa do pojazdów mechanicznych’ nie ma odsyłacza do *wacha* ‘inaczej paliwo’, że nie ma informacji o etymologii w hasle *ormo* ‘inaczej konfident, szpieg, donosiciel’.

Podsumowanie

Miejski słownik slangu i mowy potocznej ma w intencji twórców wypełnić lukę w oficjalnej leksykografii i cel ten niewątpliwie realizuje; należy oczywiście zdawać sobie sprawę z efemeryczności zamieszczonego w nim słownictwa.

Słownik jest tworzony przez niespecjalistów, przejawia w związku z tym wiele niedoskonałości, przede wszystkim brakuje w nim całościowej redakcji; widoczna jest jednak chęć wzorowania się na profesjonalnych słownikach.

Słownik w dużym stopniu cechuje wulgarność, ale też poczucie humoru.

Słownik jest antropocentryczny i zdecydowanie antyfeministyczny. Nasuwa to przypuszczenie, że autorami haseł są głównie chłopcy.

Oprócz dążenia do zgromadzenia potocznej leksyki młodzieżowej wyraźnie widoczna jest chęć opisu odrębności opisywanego świata.

Bibliografia

- Dąbkowski G., 2003, *Polskie słowniki w Internecie*, „Studia Medioznawcze”, nr 3 (13), s. 62-73
Miejski słownik slangu i mowy potocznej, <http://www.miejski.pl/>
Nowy słownik poprawnej polszczyzny, 1999, (red.) A. Markowski, Warszawa.
 Parzych Z., *Słownik slangu*, <http://ling.pl/sloownik/angielsko-polski/>
Uniwersalny słownik języka polskiego, 2003, (red.) S. Dubisz, Warszawa
 Widawski M., *Słownik polskiego slangu*, www.uni.w.gda.pl/slang
Wikisłownik, <http://pl.wiktionary.org/wiki/>
Słownik slangu, www.slang.naszjezyk.pl
Słownik slangu, www.slangu.pl

Urban dictionary of Polish slang and colloquial speech

Summary

The aim of this paper is to analyse *Miejski słownik slangu i mowy potocznej* – the dictionary of Polish slang written by internauts. In the article the dictionary was presented from different points of view: the origin of the words, belonging to the thematic fields, types of definitions, and qualifiers. Especially was emphasized anthropocentrism of the dictionary and its spontaneous character.